

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1115/2024
19.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Гордане Којић и Дијане Јанковић, чланова већа, са саветником Ирином Ристић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Стефана Благојевића и др, због кривичног дела убиство из члана 113. у вези члана 33. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног Стефана Благојевића - адвоката Немање Говедарице, адвоката Дејана Добросављевића, адвоката Душана Тодоровића и адвоката Марије Јанковић и браниоца окривљеног Предрага Ратковића – адвоката Немање Говедарице, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 671/18 од 13.06.2023. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1150/23 од 20.02.2024. године, у седници већа одржаној дана 19.11.2024. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви за заштиту законитости поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 671/18 од 13.06.2023. године и Апелационог суда у Београду Кж1 1150/23 од 20.02.2024. године и то бранилаца окривљеног Стефана Благојевића - адвоката Немање Говедарице, адвоката Дејана Добросављевића, адвоката Душана Тодоровића и адвоката Марије Јанковић и браниоца окривљеног Предрага Ратковића – адвоката Немање Говедарице у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, а браниоца окривљеног Предрага Ратковића – адвоката Немање Говедарице и у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених **ОДБАЦУЈУ** као недозвољени.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду К.бр. 671/18 од 13.06.2023. године, оглашени су кривим:

-окривљени Стефан Благојевић због извршења кривичног дела убиство из члана 113. у вези члана 33. КЗ, за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 15 година и узете су му као утврђене казне затвора: у трајању од 6 година по пресуди Вишег суда у Београду К.1112/11 од 06.11.2013. године и у трајању од 1 године и 4 месеца по пресуди Другог основног суда у Београду К. 340/21 од 28.01.2022. године, те

је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 20 година, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 18.08.2011. године до 03.12.2012. године и од 15.12.2015. године до 13.06.2023. године,

-окривљени Предраг Ратковић због извршења кривичног дела убиство из члана 113. у вези члана 33. КЗ, за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 15 година, због извршења кривичног дела посебни случајеви фалсификовања исправе из члана 356. став 5. у вези члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ, за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 5 месеци и због извршења кривичног дела неовлашћено коришћење туђег возила из члана 213. став 2. у вези става 1. КЗ, за које му је суд претходно утврдио казну затвора у трајању од 8 месеци и новчану казну у износу од 200.000,00 динара, те је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 16 година у коју му је урачунато време проведено у притвору од 09.12.2015. године до 13.06.2013. године и на мери забрана напуштања стана од 13.06.2023. године па надаље и новчану казну у износу од 200.000,00 динара.

Одлучено је о имовинскоправном захтеву оштећених и трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1150/23 од 20.02.2024. године, одбијене су као неосноване жалбе јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Београду, окривљеног Стефана Благојевића, браниоца окривљеног Предрага Ратковића – адвоката Немање Говедарице и бранилаца окривљеног Стефана Благојевића – адвоката Миљане Перендије и адвоката Дејана Добросављевића и пресуда Вишег суда у Београду К.бр. 671/18 од 13.06.2023. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости поднели су у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП браниоци и то:

- окривљеног Стефана Благојевића - адвокат Немања Говедарица, адвокат Дејан Добросављевић, адвокат Душан Тодоровић и адвокат Марија Јанковић,

- окривљеног Предрага Ратковића – адвокат Немања Говедарица,

са предлогом идентичне садржине да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде преиначи и утврди постојање повреда закона и донесе ослобађајућу пресуду или исте укине и предмет врати првостепеном или другостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке у смислу члана 488. став 2. ЗКП, након разматрања списка предмета, са правноснажним пресудама против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, а након оцена навода изложених у захтевима, нашао:

Захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног Стефана Благојевића је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен, а захтев за заштиту законитости

браниоца окривљеног Предрага Ратковића – адвоката Немање Говедарице је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) и повреде закона члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, сви браниоци, како окривљеног Стефана Благојевића, тако и окривљеног Предрага Ратковића као незаконит доказ означавају службену белешку дежурне службе. Незаконитост наведеног доказа браниоци образлажу на идентичан начин наводима да означена службена белешка није могла бити коришћена као доказ у поступку, јер је у питању доказ који сам по себи представља незаконит доказ и то непосредно незаконит доказ, јер је се ради о институту обавештења и изјава грађана прикупљених у преткривичном поступку и неформалним радњама на основу којих полицијски службеници заснивају своја сазнања о кривичном делу и учиниоцу. Неформалне радње у виду записника, обавештења, белешки имају значај само за расветљавање спорних чињеница.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених се по оцени Врховног суда не могу прихватити као основани, а ово из следећих разлога:

Из списка предмета произлази да се побијане правноснажне пресуде, поред осталих доказа, заснивају и на службеној белешци дежурне службе Командно-оперативног центра ПУБ, у којој је наведено да је 09.12.2015. године у 18,30 часова на телефон система 192 са броја телефона 011/... (који се не налази у бази података) позвало НН мушко лице које није хтело да се представи и рекло да је видело регистарске ознаке БГ ... на возилу којим се маскирани младић удаљио са лица места у ... где се догодило убиство јутрос и да није сигуран, али мисли да је у питању тегет голф нови модел, након чега је везу и прекинуо. Такође из списка предмета произлази да је првостепени суд своју одлуку засновао и на наведеној службеној белешци, а како је то констатовано на страни 13 став два исте.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 26) ЗКП је прописано да је исправа сваки предмет или рачунарски податак који је подобан или одређен да служи као доказ чињенице која се утврђује у поступку.

Одредбом члана 138. став 1. ЗКП је прописано да се доказивање исправом врши читањем, гледањем, слушањем или увидом у садржај исправе на други начин, док је ставом 2. истог члана прописано да исправа коју је у прописаном облику издао државни орган у границама своје надлежности, као и исправа коју је у таквом облику издало лице у вршењу јавног овлашћења које му је поверено законом, доказује веродостојност онога што је у њој садржано.

Одредбом члана 288. став 1. ЗКП је прописано да полиција може позивати грађане ради прикупљања обавештења, док је ставом 5. истог члана прописано да ће се службена белешка о датом обавештењу прочитати грађанину који је обавештење дао, а он може ставити примедбе које је полиција дужна да унесе у службену белешку.

Имајући у виду цитиране законске одредбе и садржину наведене службене белешке, коју су сачинили полицијски службеници, произилази закључак да службена

белешка не испуњава услове да би се сматрала обавештењем прикупљеним од грађана сачињеним у смислу одредбе члана 288. ЗКП, већ се ради о белешци о извршеним службеним радњама, која је састављена за интерне потребе полицијских службеника током вођења поступка у вези са проналажењем извршилаца кривичног дела и као таква не представља предмет који је подобан да служи као доказ чињенице која има значај за правне односе, а по својој садржини се не може сматрати записником – белешком о радњи саслушавања грађана или испитивања у својству сведока и не представља исправу у смислу члана 2. став 1. тачка 26) ЗКП и као таква се не може извести као доказ у кривичном поступку.

Имајући у виду да је наведена службена белешка била предмет оцене суда, те да је првостепени суд у образложењу довео исту у везу са осталим изведеним доказима, стоје наводи захтева бранилаца окривљених да је суд ценио спорни доказ и свој закључак поткрепио доказом на коме се по одредбама ЗКП пресуда не може заснивати.

Међутим, одредбом члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог Законика не може заснивати, осим ако је с обзиром на друге доказе, очигледно да би и без тог доказа била донесена иста пресуда.

Из списка предмета произлази да првостепени суд побијану правноснажну пресуду није засновао искључиво на службеној белешци, већ су чињенице везане за кривична дела за која су окривљени оглашени кривим утврђене на основу других изведених доказа у току поступка, и то како исказа саслушаних сведока АА, ББ, ВВ,... судских вештака медицинске струке, балистичке струке..., тако и писаних доказа у списима предмета: извештаја о форензичком прегледу лица места од 09.12.2015. године, записника о увиђају од 09.12.2015. године, обављених вештачења (судско-балистичко, судско-медицинско,...), налаза и мишљења Биолошког факултета од 04.03.2016. године, потврде о привремено одузетим предметима, фотодокументације, снимака са видео камера, обдукционог записника...

Дакле, како нижестепене пресуде нису засноване само на службеној белешци и како је, по оцени Врховног суда, с обзиром на друге изведене доказе у законито спроведеном поступку и оцењене појединачно у њиховој међусобној вези, очигледно да би и без овог доказа била донета иста пресуда, то самим тим неосновано браниоци окривљених указују на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, као повреду поступка која је била од апсолутног утицаја на законитост и правилност правноснажне пресуде.

Сходно изнетом, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Стефана Благојевића и браниоца окривљеног Предрага Ратковића – адвоката Немање Говедарице, којима се на идентичан начин указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Бранилац окривљеног Предрага Ратковића – адвокат Немања Говедарица у поднетом захтеву за заштиту законитости истиче и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, коју образлаже наводима да радња извршења кривичног дела посебни случајеви фалсификовања исправе прописане у тачки 5) у оквиру члана 356.

став 1. КЗ обухвата прављење исправе неовлашћеном употребом правог печата или знака, односно да објективни елемент овог кривичног дела описан у тачки 5) подразумева да лице начини исправу како би ово кривично дело постојало, а да се у изреци првостепене пресуде нигде не наводи да је окривљени „начинио исправу“ што је битан елемент кривичног дела из члана 356. став 1. тачка 5) КЗ. По ставу одбране, радња коју је окривљени предузео – „монтажа на друго возило“, се ни у ком случају не може третирали као радња „прављење исправе“.

Такође, одбрана сматра да је правноснажним пресудама учињена и повреда закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, јер је у изреци првостепене пресуде окривљени Предраг Ратковић оглашен кривим због извршења кривичног дела посебни случајеви фалсификовања исправе из члана 356. став 5. КЗ у вези члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ, а које кривично дело није прописано Кривичним закоником, на који начин је првостепени суд окривљеног Предрага Ратковића огласио кривим због извршења кривичног дела из члана 356. подводећи га под непостојећи „став 5.“ КЗ и на тај начин осудио окривљеног на непостојеће кривично дело. Како је првостепени суд радње окривљеног Предрага Ратковића квалификовао као кривично дело из члана 356. под измишљеним ставом 5. КЗ, а што је потврђено пресудом Апелационог суда у Београду, те није навео облик кривичног дела посебни случајеви фалсификовања исправе из тачке 1) до 5), тиме је применио закон који се не може применити, а што представља повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, а који став је изнет и у одлуци Врховног касационог суда Кзз 323/20 од 08.10.2020. године.

Изнете наводе Врховни суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Из изреке побијане правноснажне пресуде произлази да је окривљени Предраг Ратковић у време и на месту ближе описаном у ставу један изреке у стању урачунљивости, при чему је био свестан свог дела и хтео његово извршење, свестан његове забрањености, неовлашћено употребио прави знак – регистарску таблицу БГ .. на тај начин што је исту најпре у ноћи између 08./09.12.2015. године демонтирао са путничког возила марке „VW“ модел „Golf 4“, власништво ГГ, а исте затим монтирао на друго возило „VW“ модел „Golf 4“ тамно плаве металик боје које је претходно обио, након чега је управљао у јавном саобраћају наведеним возилом.

Одредбом члана 355. став 1) КЗ прописано је да ће се затвором до три године казнити ко направи лажну или преиначи праву исправу у намери да се таква исправа употреби као права или ко лажну или преиначену исправу употреби као праву или је набави ради употребе, а ставом 2) истог члана, да ће се ако је дело из става 1. овог члана учињено у погледу јавне исправе, тестамент, менице, чека, јавне или службене књиге или друге књиге која се мора водити на основу закона, учинилац казнити затвором од три месеца до пет година.

Према одредби члана 356. тачка 5) ЗКП ко исправу начини на тај начин што неовлашћено употреби прави печат или знак, сматраће се да чини дело фалсификовања исправе и казниће се по члану 355. овог законика.

По налажењу Врховног суда, описане радње, које је окривљени Предраг Ратковић предузео, садрже објективна и субјективна обележја кривичног дела дела

посебни случајеви фалсификовања исправе из члана 356. КЗ, како су правилно закључили и нижестепени судови, па су супротни наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Предрага Ратковића којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП оцењени као неосновани, јер је „прављење исправе“ описано у изреци првостепене пресуде, када је наведено да је окривљени са једног возила демонтирао регистарске таблице и ставио исте на друго возило којем те таблице и не припадају, а затим такво возило користио у саобраћају.

При томе, Врховни суд налази да је првостепени суд у изреци пресуде кривичноправне радње окривљеног правилно квалификовао као кривично дело посебни случајеви фалсификовања исправе, а чињеница да је уместо „тачка 5.“ означио „став 5.“ члана 356. КЗ, није од утицаја на постојање повреде закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, имајући у виду да се, у конкретном случају, ради о очигледној омашци у куцању. Ово посебно имајући у виду да се може, како из радњи окривљеног Предрага Ратковића описаних у изреци, а тако и из саме правне квалификације дате у истој, са сигурношћу утврдити које је кривично дело у питању, те су супротни наводи захтева браниоца окривљеног Предрага Ратковића којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, такође, оцењени као неосновани.

Уједно Врховни суд указује да пресуда Врховног касационог суда Кзз 323/2020 од 08.10.2020. године, на коју се бранилац у поднетом захтеву позива, није од утицаја на другачије одлучивање у овом поступку имајући у виду чињеницу да се не ради о истој кривичнопроцесној ситуацији, јер у предмету Кзз 323/2020 није наведен облик кривичног дела прописан тачкама од 1 до 5 и то у ситуацији када члан 238. став 1. КЗ указује да ће се казнити одговорно лице у предузећу или другом субјекту привредног пословања уколико предузме неку од алтернативно прописаних радњи из става 1. тачка 1), 2), 3), 4) и 5) КЗ, а што овде није случај.

У преосталом делу захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених су недозвољени.

Наиме, браниоци окривљеног Стефана Благојевића, као и бранилац окривљеног Предрага Ратковића у поднетим захтевима за заштиту законитости као разлог подношења нумеришу и повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП. Наведену повреду образлажу наводима да суд није правилно ценио отежавајуће и олакшавајуће околности, те да је за обојицу окривљених као отежавајуће околности узета њихова ранија осуђиваност, јер је из извештаја из КЕ утврђено да су обојица осуђивани, а посебно Стефан Благојевић, док је од олакшавајућих околности код окривљеног Предрага Ратковића суд ценио породичне прилике, јер је засновао ванбрачну заједницу и отац је два малолетна детета, као и његово здравствено стање, јер му је оштећен слух од рањавања на ратишту, као и здравствено стање детета које је документовано, а код окривљеног Стефана Благојевића је узета околност да је у време извршења кривичног дела био млад – 25 година.

На овај начин, иако се браниоци окривљених формално позивају на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, а која је законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, исти у суштини указују на повреду кривичног закона из члана 441. став 1. ЗКП, јер сматрају

да суд није правилно одмерио казну с обзиром на чињенице које утичу да казна буде већа или мања. Поред изнетог, образлажући повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП браниоци окривљеног Стефана Благојевића као и бранилац окривљеног Предрага Ратковића у захтевима за заштиту законитости нумеришу и образлажу и повреду закона из члана 15. став 4. ЗКП.

Образлажући повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, бранилац окривљеног Предрага Ратковића – адвокат Немања Говедарица указује и на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање износећи сопствено виђење одлучних чињеница везаних за ранију осуђиваност, односно неосуђиваност окривљеног, супротно оцени, чињеничним закључцима суда изнетим у побијаним пресудама и то наводима да је у односу на осуде и казне које су окривљеном Предрагу Ратковићу раније изречене наступила законска рехабилитација, а како то бранилац детаљније образлаже на страни 8 и 9 захтева цитирајући између осталог и одредбу члана 98. став 2. тачка 3) КЗ, а за коју сматра да је било неопходно је применити.

Поред изнетог, у преосталом делу захтева за заштиту законитости браниоци окривљених у поднетим захтевима за заштиту законитости указују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП оспоравајући чињеничне закључке суда везане за постојање кривице окривљених, износећи сопствену оцену изведених доказа и то пре свега исказа сведока и вештака.

Међутим, погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреда закона из члана 440. ЗКП, као и повреда закона из члана 441. став 1. и члана 15. став 4. ЗКП нису предмет разматрања од стране Врховног суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле нису дозвољени разлози у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца, због чега је Врховни суд захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљених у наведеном делу оценио као недозвољене.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р.

Председник већа-судија
Мирољуб Томић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић